

การพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา
เด็กและเยาวชนในคดีอาญาศึกษาเฉพาะกองบัญชาการตำรวจนครบาล
The Development of Inquiry Official's Role in Protecting Juvenile
Delinquents in Criminal Case : A Case Study of Metropolitan Police

นัฐพล ชมภูนิช¹

Nuttapol Chomphoonit²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ปัจจัยปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ เอกสารทางราชการ งานวิจัยในประเทศ บทความ บทวิเคราะห์ รายงานการสัมมนาทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ การวิจัยภาคสนาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่จำนวน 251 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างของกองบัญชาการตำรวจนครบาลส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเป็นอย่างดี ในส่วนการให้การคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ อุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานสอบสวนประสบปัญหาอุปสรรคกรณีการห้ามใช้เครื่องพันธนาการกับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเกรงว่าเด็กและ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Master's student, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

E-mail : nuttapol.milin@gmail.com

เยาวชนจะหลบหนีระหว่างนำตัวไปทำการตรวจสอบการจับกุม ขาดสถานที่ควบคุมเด็ก และเยาวชนที่มีความเหมาะสมประกอบกับ กระบวนการสอบสวนเด็กและเยาวชนมีความซับซ้อนต้องประสานงานกับสหวิชาชีพและผู้ปกครองดูแลเด็ก และการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนขาดความต่อเนื่องและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

แนวทางการพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา เด็กและเยาวชนในคดีอาญา ควรพัฒนาให้ความรู้พนักงานสอบสวนให้มีความเชี่ยวชาญ ด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง สมควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะทาง หรือหน่วยงานเพื่อประสานงานกลาง เพื่อช่วยเหลือพนักงานสอบสวนติดตามผู้ต้องหาเด็ก และเยาวชน และผู้ปกครองเด็กเพื่อสอบสวนปากคำ ตลอดจนจัดสถานที่ควบคุมเด็กและ เยาวชนควรจัดให้มีความเหมาะสมเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมุ่งไปที่ประโยชน์สูงสุดของ เด็กและเยาวชน อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : การพัฒนาบทบาท, พนักงานสอบสวน, การคุ้มครองเด็กและเยาวชน

Abstract

The purpose of the research was to study about the role of the inquiry official. Objective for studying the role of the inquiry official's factors and treats to find the ways are developed role of the inquiry official in protecting the rights of juvenile delinquents in criminal case at the Metropolitan Police Bureau.

This research was conducted by Academic researches, Official researches, Domestic Researches, Articles, Analysis, Academic seminars, Dissertation and In-depth interviews. Data were collected using a set of questionnaire with a sample of 251 individuals and in-depth interviews with eminent persons.

The study found that the most sample of the Metropolitan Police Bureau knows and understands what their role for the protection of juvenile. Recommendations from this study are the Metropolitan Police should support by the necessary equipment and sufficient budgets and also the place to

control juvenile, coordination center that make investigator works more effective. Investigation process is complicated, the inquiry official should have to be a coordinator between Interdisciplinary and parent every step for the principle justifications. That's why they should have to learn this specifically for role and responsibilities with continuous working that's necessary. They would be pay attentions to the investigation process. They have to practices and develop their skill and need to have knowledge about the treatment of juvenile to ensure that they are treated appropriately.

Keywords : Development of the Roles, Inquiry Official, Protecting Juvenile

บทนำ

ในส่วนของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน แต่เดิมนั้นกฎหมายหมายไทยยังคงใช้รูปแบบการปฏิบัติในการสอบสวนเหมือนกับกระบวนการสอบสวนคดีอาญาของผู้ใหญ่โดยทั่วไป ซึ่งมีผลกระทบต่อการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน โดยเฉพาะการสอบปากคำผู้ต้องหา การชี้ตัวผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน การนำตัวเด็กและเยาวชนขึ้นที่เกิดเหตุเพื่อประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งมีผลเสียต่อเด็กและเยาวชนและอาจทำให้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กทำให้การแก้ไข บำบัดฟื้นฟู เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคมทำได้ยาก ซึ่งขัดกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ละเมิดสิทธิของเด็กและกฎหมายระหว่างประเทศ จึงมีการพัฒนาการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำ ความผิดอาญามาตามลำดับ โดยมีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดด้านสิทธิเสรีภาพอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ ปี 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ซึ่งมีบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อย่างเด่นชัดประกอบกับกระแสของโลกรวมทั้งสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่มีหลักที่ว่า “เด็กต้องไม่ถูกรทรมานหรือถูกลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต รวมทั้งการจับกุม กักขังหรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย โดยต้องใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม” (กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก, 2559) แนวความคิด

ดังกล่าว นำมาซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วม ของพนักงานอัยการ ที่ปรึกษากฎหมาย รวมทั้งมีการพัฒนาองค์วิชาชีพด้านสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ในกรณีการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน กฎหมายได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องจัดสถานที่ที่เหมาะสม มีการบันทึกภาพและเสียง ที่สามารถถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่อง (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2560 น.20-22) ในกรณีที่ได้ทำการจับกุมตัวเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนต้องนำตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมหรือถูกแจ้งข้อกล่าวหา ไปทำการตรวจสอบการจับกุมต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้ศาลมีคำสั่งส่งตัวเด็กและเยาวชนนั้นเข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อไป มาตรการดังกล่าวนี้มีจุดประสงค์เพื่อไม่ให้เด็กได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและสภาวะทางจิตใจจากกระบวนการยุติธรรม และสามารถกลับคืนสู่สังคมและเติบโตเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไป (วันชัย รุจนวงศ์และคณะ, 2550 น.10-14) แต่อย่างไรก็ตาม แม้กระบวนการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนจะมีการพัฒนามาตามลำดับ แต่การพัฒนาดังกล่าวยังคงมีปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ทั้งปัจจัยด้านงบประมาณ อุปกรณ์ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในขั้นตอนของการจับกุม ตรวจสอบการจับกุม การควบคุม และการสอบสวนดำเนินคดี ที่มีระยะเวลาที่จำกัด ประกอบกับเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะพนักงานสอบสวนไม่เอียงที่จะดำเนินการหากเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ส่งผลให้มีการใช้เด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดมากขึ้น

จากเหตุดังกล่าวข้างต้น หากได้มีการศึกษาถึง บทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา จะช่วยให้ทราบถึงความเข้าใจของพนักงานสอบสวนในบทบาทหน้าที่การคุ้มครองสิทธิของผู้เด็กและเยาวชน ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ดังนั้น จึงควรศึกษาถึง บทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็ก และเยาวชนในคดีอาญา ซึ่งเป็นต้นธารกระบวนการยุติธรรมให้สามารถสร้างบทบาทผู้ให้ความยุติธรรม

และมีหน้าที่สำคัญในกระบวนการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ในคดีอาญา
2. เพื่อศึกษาคำความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของ พนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาศึกษาเฉพาะ กองบัญชาการตำรวจนครบาล
3. เพื่อศึกษาระดับปัญหาอุปสรรค ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิ ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาศึกษาเฉพาะกองบัญชาการตำรวจนครบาล
4. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการปรับปรุงการ การพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาศึกษาเฉพาะ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

การพัฒนาบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของปัจจัยภายใน หมายถึง การแก้ไขปรับปรุง ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกหน่วยงาน รวมปัญหาอุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อ บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็ก และเยาวชน

ปัจจัยภายใน หมายถึง ผลกระทบการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจาก ภายในหน่วยงานของพนักงานสอบสวน ประกอบด้วย นโยบายผู้บังคับบัญชา งบประมาณ ขวัญกำลังใจ และวัสดุอุปกรณ์ ที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการ คุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน

ปัจจัยภายนอก หมายถึง ผลกระทบการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจาก ภายนอกหน่วยงานของพนักงานสอบสวน ประกอบไปด้วย ด้านตัวบทกฎหมาย และความ

ร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน

ปัญหาอุปสรรค หมายถึง อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ในการให้การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา หมายถึง การทำหน้าที่ควบคุมหน้าที่คุมตัว หรือกักขังเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ไว้ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ระยะเวลาในการควบคุมตัวไม่เกิน 24 ชั่วโมง

2. ด้านการจับกุมและการตรวจสอบการจับกุม หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องนำตัวไปตรวจสอบการจับกุมภายใน 24 ชั่วโมง ว่าการจับกุมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

3. ด้านการสอบสวนดำเนินคดี หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสอบสวนปากคำ ที่พนักงานสอบสวนต้องร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ที่ปรึกษากฎหมาย และบุคคลที่เด็กและเยาวชนอยู่ในความดูแล

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยสร้างเครื่องมือวิจัยแบบปริมาณตามวัตถุประสงค์การวิจัยประกอบด้วย

1. เป็นแบบสอบถามความรู้ของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน

2. ข้อมูลปัจจัยภายในและภายนอกหน่วยงานที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนที่ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

3. ระดับปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนที่ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

4. แนวทางในการปรับปรุงการ พัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในด้านปัจจัย ปัญหาอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ตลอดจน

ข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ไปทดลองกับกลุ่มพนักงานสอบสวน จังหวัดนครปฐม และนนทบุรี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้เท่ากับ 0.881 ซึ่งไม่ต่ำกว่า 0.7 เท่าก็มีความน่าเชื่อถือ นอกจากนั้นยังมีการปรับแก้ข้อคำถามที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามสับสน ก่อนนำไปเก็บจริง และได้สัมภาษณ์ผู้กำกับการสอบสวน จำนวน 2 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เกณฑ์การการแสดงผลระดับคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจของพนักงานสอบสวนต่อบทบาทในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ในคดีอาญาจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้คะแนน (8-10) หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจระดับสูงได้คะแนน (5-7) หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางและ ได้คะแนน (1-4) หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัย ปัญหาอุปสรรค การพัฒนาบทบาท ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ร้อยละ ประมวลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และส่วนที่ 3 นำบทสัมภาษณ์มาแยกเป็นประเด็นเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่คุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเป็นอย่างดีโดยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของหน่วยงานที่ส่งผลต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนที่ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของหน่วยงานที่เป็นส่งผลต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนที่ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาด้านงบประมาณ รองลงมาคือปัจจัยด้านอุปกรณ์ และปัจจัยด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านกฎหมาย และด้านความร่วมมือจากปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อบทบาทพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาจำนวน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

ในรายละเอียด พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบาทพนักงงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน รองลงมาคือด้านการจับกุม และตรวจสอบการจับกุม ด้านการสอบสวนดำเนินคดีผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาอุปสรรคด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนที่ส่งผลกระทบต่อบาทพนักงงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา มากที่สุดใน 3 ด้าน

พนักงงานสอบสวนเห็นว่า การพัฒนาบทบาทของพนักงงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาจำนวน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านการจับกุม และการนำผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนไปให้ศาลตรวจสอบการจับรองลงมาคือด้านปัจจัยภายนอกหน่วยงานและภายในหน่วยงาน และด้านการสอบสวนดำเนินคดีผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนและ ด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ กล่าวคือ พนักงงานสอบสวนเห็นด้วยกับการพัฒนาบทบาทของพนักงงานสอบสวนในด้านการจับกุม และการนำผู้เด็กและเยาวชนไปให้ศาลตรวจสอบการจับกุม มากที่สุดใน 4 ด้าน

ผลการสัมภาษณ์ ผู้กักกับการสอบสวน พบว่า เห็นว่าพนักงงานสอบสวนมีบทบาทเป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ และต้องร่วมกับสหวิชาชีพ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

โดยปัจจัยภายในหน่วยงานได้แก่ งบประมาณและอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ ขาดค่าเดินทาง และขาดค่าน้ำมัน ส่งผลกระทบต่อบาทพนักงงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ปัจจัยภายนอกหน่วยงาน ได้แก่ กฎหมายที่ให้การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ ในส่วนที่ปรึกษากฎหมายพนักงงานสอบสวนต้องเสียเงินเพื่อให้ที่ปรึกษากฎหมายเข้าร่วมสอบสวนเนื่องจากไม่สามารถนัดหมายได้ในทันที

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบาทพนักงงานสอบสวน ได้แก่ การควบคุมสถานีตำรวจไม่มีพื้นที่หรือสถานที่เหมาะสมเพียงพอในการที่จะแยกการควบคุมและระยะเวลาที่กฎหมายให้อำนาจพนักงงานสอบสวนในการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนน้อยเกินไป ในด้านการตรวจสอบการจับกุม ได้แก่ การจับกุมและตรวจสอบการจับกุม

ศาลามีให้ใช้เครื่องพันธนาการกับเด็ก และในการตรวจสอบการจับกุม พนักงานสอบสวน ต้องไปให้การแทนผู้ที่ทำการจับกุม ด้านการตรวจสอบการจับกุม การสอบสวนเด็กและเยาวชนมีความยุ่งยากซับซ้อน และมีเวลาที่จำกัด มีผลต่อการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน ผู้ปกครองดูแลเด็กและเยาวชนไม่ให้ความร่วมมือ

แนวทางในการพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวน ควรจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน รวมทั้งค่าเดินทางหรือยานพาหนะให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ การชำระกฎหมายให้อยู่ในฉบับเดียวกันควรจัดให้มีที่ปรึกษากฎหมาย ประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ

การพัฒนาปัญหาอุปสรรคด้านการควบคุม ควรที่จะมีการจัดสถานที่ ที่มีการแยกการควบคุมเป็นการเฉพาะ ไม่ปะปนกับผู้ต้องหาผู้ใหญ่อย่างเหมาะสม ควรมีการแก้ไขกฎหมายให้พนักงานสอบสวนมีเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน เป็น 48 ชั่วโมง

การพัฒนาปัญหาอุปสรรคด้านการจับกุม ควรให้ใช้เครื่องพันธนาการได้ การพัฒนาปัญหาอุปสรรคด้านการสอบสวนดำเนินคดี ควรมอบหมายหน้าที่ ด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชนไปให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง และควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเป็นการเฉพาะสำหรับการสอบสวนเด็กและเยาวชน

กระบวนการยุติธรรมทางเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองฝ่ายเห็นด้วย การไกล่เกลี่ยกันในชั้นพนักงานสอบสวนก็ควรที่จะมีบุคคลภายนอกหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นคณะบุคคล

การอภิปรายผล

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

ในส่วนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.10 มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง โดยเฉพาะ

คำถามเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา คำถามหากขณะจับกุม ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน มีผู้ปกครอง ดูแล ฯลฯ เจ้าหน้าที่ ผู้ทำการจับกุม ต้องแจ้งเหตุแห่งการจับกุมให้บุคคลดังกล่าวทราบ ซึ่งพนักงานสอบสวนตอบถูกต้องมากที่สุด รองลงมาคำถาม การควบคุมผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน สามารถควบคุมในห้องควบคุมที่จัดไว้เป็นการเฉพาะไม่ปะปนกับผู้ใหญ่เท่านั้น และคำถาม กรณีที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุม และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์กร ซึ่งเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่แสดงให้เห็นว่า ยังสามารถปกครองดูแลเด็กและเยาวชน นั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแล และสั่งให้นำตัวเด็กและเยาวชน ไปยังศาลภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงได้ สุดท้าย คำถาม พนักงานสอบสวนต้องนำเด็กและเยาวชน ไปทำการตรวจสอบการจับกุมภายใน 24 ชั่วโมง โดยเริ่มนับตั้งแต่เวลาที่มีเด็กและเยาวชนมาถึงที่ทำการพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ แสดงว่าพนักงานสอบสวนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ คุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน โดยสอดคล้องกับกฎหมายและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่ระบุไว้ เด็กที่ถูกจำกัดเสรีภาพหรือถูกควบคุม มีสิทธิที่จะสามารถติดต่อกับครอบครัวได้ และกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก, 2559) ที่ระบุให้การจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนต้องเป็นทางเลือกสุดท้าย ส่วนคำถามของการสอบสวนปากคำในฐานะผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนทุกคนจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมาย พนักงานสอบสวนตอบได้ถูกต้องร้อยละ 85.7 และคำถาม ในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนหากบุคคลที่เด็กร้องขอให้ร่วมฟังการสอบสวนไม่สามารถมาได้ พนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถทำการสอบสวนได้ พนักงานสอบสวนตอบได้ถูกต้องร้อยละ 80.9 ซึ่งสอดคล้องกับ กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ให้สิทธิแก่เด็กและเยาวชนในการให้บิดามารดา เข้าร่วมการดำเนินคดีและกฎหมาย ซึ่งพนักงานสอบสวนมีความรู้ความเข้าใจ ส่งผลให้ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กอย่างแท้จริง

2. ปัจจัยภายในหน่วยงานและปัจจัยภายนอกหน่วยงานที่ส่งผลต่อบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวนการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

2.1 ปัจจัยภายในหน่วยงานที่ส่งผลต่อบทบาทการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา เมื่อพิจารณาภาพรวมของปัจจัยภายในหน่วยงานที่ส่งผลต่อบทบาทการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายในหน่วยงานด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ และด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พนักงานสอบสวนต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอบสวนเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน และงบประมาณในการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนไม่เพียงพอ อีกทั้งพนักงานสอบสวนต้องใช้อุปกรณ์ส่วนตัวในการปฏิบัติงานในการสอบสวนผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน และพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการสอบสวนผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ส่วนปัจจัยภายในหน่วยงานด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า เงินเดือนที่พนักงานสอบสวนได้รับ ไม่เหมาะสมกับลักษณะงานที่ต้องรับผิดชอบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนตรี คำคุณ. (2557) ผลการศึกษาพบว่าพนักงานสอบสวนขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวน เงินเดือนที่ได้รับไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวน ในการทำงานด้านการสอบสวน คดีเด็กและเยาวชนเนื่องมาจาก พนักงานสอบสวนมีหน้าที่หนักกว่างานในตำแหน่งอื่นๆ แต่กลับไม่ได้สวัสดิการที่ดีเท่าที่ควรและสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ผู้กำกับสอบสวน ที่พบว่าพนักงานสอบสวนประสบปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาด้านอุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงมีไม่เพียงพอ

2.2 ปัจจัยภายนอกหน่วยงานที่ส่งผลต่อบทบาทการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายนอกหน่วยงานด้านกฎหมายที่

ส่งผลต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ระดับปานกลาง

ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การที่พนักงานสอบสวนขาดกระบวนการทางเลือกในการนำเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดีเล็กน้อยออกจากกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ พิษญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555) ที่มีข้อเสนอแนะว่า ในชั้นก่อนฟ้องคดีควรให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา สามารถใช้มาตรการพิเศษต่างๆ ที่เป็นมาตรการทางเลือก แทนการดำเนินคดีอย่างเป็นทางการ โดยเพิ่มบทบาทให้พนักงานอัยการสามารถใช้มาตรการดังกล่าวได้ กับทุกคดี และไม่ควรมีการกำหนดโทษขั้นสูง อย่างไรก็ตามรัฐควรให้องค์กรอื่นมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด แต่ในชั้นพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมกลับไม่มีการนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้ อย่างจริงจัง และพนักงานสอบสวนเห็นว่าข้อกฎหมายในการสอบสวนคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนมาขั้นตอนที่ยู่ยาก ส่งผลต่อการไม่อยากที่จะจับกุมและดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดผลร้ายต่อเด็กและเยาวชน ที่ไม่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูอย่างถูกต้อง และอาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนนั้นกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากขึ้น ปัจจัยนอกด้านความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกส่งผลต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พนักงานสอบสวนประสบปัญหาเวลานัดหมายของสหวิชาชีพและที่ปรึกษากฎหมาย มีเวลาในการสอบสวนผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนไม่ตรงกัน ส่งผลให้กระบวนการสอบสวนล่าช้า ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมนทิพย์ จิตสว่าง (2555) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนที่ต้องทำงานร่วมกับสหวิชาชีพการปฏิบัติงานต้องรอสหวิชาชีพและการติดต่อประสานงานทำได้ยาก ไม่สามารถนัดสหวิชาชีพภายในระยะเวลาอันรวดเร็วได้ ส่งผลต่อการสอบสวนที่ต้องใช้เวลาที่ยาวนานขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนตรี คำคุณ (2557) ที่พบว่า พนักงานสอบสวนประสบปัญหาในการติดต่อประสานงานกับสหวิชาชีพ เช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ผู้กำกับการสอบสวน ที่พบว่า พนักงานสอบสวนไม่สามารถขอ

การประสานงานผ่านหน่วยงานเพื่อแจ้งให้ที่ปรึกษากฎหมายเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำได้ จึงต้องขอให้ที่ปรึกษากฎหมายที่อยู่ใกล้สถานีตำรวจช่วยเข้ามาร่วมในการสอบสวนปากคำ ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เอง เพื่อให้การสอบสวนมีกระบวนการที่รวดเร็วขึ้น

3. ระดับปัญหาอุปสรรค ของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

3.1 ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ระดับปานกลาง พบว่าสิ่งที่ปัญหามากที่สุด ในด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญานั้นคือ การไม่มีสถานที่เฉพาะและเหมาะสมในการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับผลการศึกษา พิชญ์สินี วงศ์ปราโมทย์.(2557) พบว่าพนักงานสอบสวนต้องควบคุมเด็กไว้ ซึ่งในการควบคุมเด็กและเยาวชนตามกฎหมายได้บัญญัติให้ ต้องควบคุมแยกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่สถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนไม่เอื้ออำนวยต่อการควบคุมเด็กและเยาวชน ประกอบกับพนักงานสอบสวนไม่คุ้นชินกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน การดูแล ที่พักอาหารการกิน และการแบ่งแยกเด็กและเยาวชน ตามเพศ และฐานความผิด พนักงานสอบสวนจึงไม่สามารถดูแลและปฏิบัติได้ตัวอย่างเช่นสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสม และเป็นการนำเด็กและเยาวชนออกจากการดูแลจากครอบครัวโดยไม่จำเป็น และผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ผู้กำกับการสอบสวน ที่พบว่าในทางปฏิบัติสถานีตำรวจไม่มีพื้นที่หรือสถานที่ที่เหมาะสมเพียงพอในการที่จะแยกการควบคุมแก่ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน

รองลงมาคือ ปัญหาอุปสรรคที่พนักงานสอบสวนไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลและหาพยานหลักฐานเบื้องต้นจากผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนได้ละเอียดเพียงพอในเวลาที่จำกัด ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการตรวจสอบข้อมูลของเด็กและเยาวชน เนื่องจากกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนมีระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน เพียง 24 ชั่วโมงนับ แต่ที่ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนนั้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุมนทิพย์ จิตสว่าง (2555) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนมีระยะเวลาที่น้อยเกินไป ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในเรื่องของการตรวจสอบอายุของเด็กและเยาวชน ทำให้พนักงานสอบสวนไม่ได้นำเด็กไปตรวจสอบการจับกุมและต้องปล่อยตัวเด็กไป และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนตรี คำคุณ (2557) ที่พบว่าระยะเวลาควบคุมเพียง 24 ชั่วโมงเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป เนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่ได้มีเพียงงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนเพียงอย่างเดียว อาจมีภารกิจหรืองานอื่น ทำให้จัดเตรียมเอกสารในการเสนอต่อศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมไม่ทันเวลา

3.2 ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ด้านการจับกุมตัวและการตรวจสอบการจับกุมระดับปานกลาง

ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พนักงานสอบสวนเห็นว่ากฎหมายกำหนดให้เมื่อทำการจับกุมเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวเด็กและเยาวชน ไปตรวจสอบการจับ ในทุกคดีทำให้การทำงานของพนักงานสอบสวน มีความยุ่งยาก สอดคล้องกับผลการศึกษา อุษากร ภูววิทยพันธ์ (2557) พบว่า อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กำหนดให้การจับกุมเด็กหรือเยาวชนจะต้องเป็นไปตามกฎหมายและจะต้องใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้นป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แต่ประเทศไทย มีการปฏิบัติที่แตกต่างกับสามประเทศข้างต้น ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องนำเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับกุมไปยังศาลตรวจสอบการจับกุม ซึ่งเป็นขั้นตอนนี้เป็นการบัญญัติขึ้นใหม่เป็นครั้งแรกจึงมีปัญหาในการปฏิบัติละการตีความกฎหมาย รวมถึงปัญหาว่าคดีบางประเภทใดบ้างที่ควรจะนำเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุมไปยังศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมนั้น การที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำการตรวจสอบการจับ ในทุกคดีจึงเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการปฏิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่ก่อให้เกิดปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น

3.3 ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ด้านการการสอบสวนดำเนินคดีผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนระดับปานกลาง

ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พนักงานสอบสวนไม่สามารถทำการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนได้หากไม่นำตัวผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนไปตรวจสอบการจับกุมก่อน มีผลทำให้ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนต้องอยู่ในกระบวนการยุติธรรมนานขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนตรี คำคุณ (2557) ที่พบว่าพนักงานสอบสวนประสบปัญหาด้านการสอบสวนดำเนินคดีเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะกรณีที่พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนปากคำได้ก็ต่อเมื่อนำตัวเด็กและเยาวชนนั้นไปตรวจสอบการจับกุมแล้วเท่านั้นซึ่งเป็นเรื่องยากเพราะ เด็กจะไม่อยู่ในการควบคุมของพนักงานสอบสวน ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำสำนวนและเสียหายต่อระบบ หากพิจารณาอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดให้ สิทธิเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นผู้ต้องหาสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ การจำกัดอำนาจในการสอบสวนเพื่อรอให้ทำการตรวจสอบการจับกุมเสียก่อน ส่งผลต่อการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการตรวจสอบว่าถูกจับกุมโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเพื่อให้เด็กและเยาวชนอยู่ในอำนาจของศาลโดยเร็วเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิเด็ก แต่ในทางกลับกันพนักงานสอบสวนก็มีหน้าที่ในส่วนของการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของเด็กและเยาวชนเช่นกัน การไม่ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนก่อนที่จะมีการตรวจสอบการจับกุมโดยศาล จึงตัดโอกาสเด็กและเยาวชนในการนำเอาพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเข้ามาในสำนวนการสอบสวน ส่งผลให้พยานหลักฐานบางประเภทมีระยะที่จำกัดไม่ได้เข้าสู่สำนวนการสอบสวน ซึ่งพยานหลักฐานนั้นอาจเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนนั่นเอง หรือเป็นพยานหลักฐานที่ชี้ว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิดได้

รองลงมาคือ พนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่า การขาดพนักงานสอบสวนที่มีความเชี่ยวชาญในการสอบสวนเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาอุปสรรคต่อบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของพนักงานสอบสวน เนื่องการสอบสวนเด็กและเยาวชนนั้น

มีข้อกฎหมายที่ยุ่ยากซับซ้อน มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่มากและพนักงานสอบสวนที่ทำหน้าที่สอบสวนเด็กและเยาวชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนรวมทั้งจิตวิทยาในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนอีกด้วย ส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่ยากที่จะทำหน้าที่ในการสอบสวนเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สมุนทิพย์ จิตสว่าง (2555) ที่พบว่า ลักษณะงานของพนักงานสอบสวนไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนมีการปฏิบัติที่หลากหลาย ทำให้เกิดปัญหาการไม่ยากดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชน

4. ความคิดเห็นแนวทางในการปรับปรุง การพัฒนาบทบาทพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

4.1 การพัฒนาบทบาทพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญาด้านปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในหน่วยงาน

ผลการศึกษา พบว่า พนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นด้านการพัฒนาบทบาทการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ด้านปัจจัยภายในหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พนักงานสอบสวนเห็นว่าผู้บังคับบัญชาต้องตระหนักถึงความสำคัญของการสนับสนุน ทั้งในด้านงบประมาณยานพาหนะ การเดินทาง วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อเป็นการสร้าง ประสิทธิภาพ ในการทำงานและบทบาทของพนักงานสอบสวน ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับระดับปัจจัยภายในหน่วยงานที่พนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในระดับมาก ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ผู้กำกับการสอบสวน ที่พบว่า หน่วยงานต้องมีการวางแผนด้านการใช้งบประมาณ อุปกรณ์ รวมทั้งจัดหายานพาหนะหรือค่าเดินทาง ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานสอบสวนให้ดียิ่งขึ้น

4.2 การพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ด้านการสอบสวนดำเนินคดี ผลการศึกษา พบว่า ประเด็นที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือพนักงานสอบสวนมีความเห็นว่า ควรพัฒนาพนักงานสอบสวนให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับระดับ ปัญหาอุปสรรคที่พบว่า การขาดพนักงานสอบสวนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการสอบสวนเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาอุปสรรคต่อบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของ พนักงานสอบสวน เนื่องการสอบสวนเด็กและเยาวชนจะต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและ ชำนาญการเฉพาะด้านและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนตรี คำคุณ (2557) ที่พบว่า การสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนจะต้องกระทำโดยพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความ เชี่ยวชาญ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติควมให้การอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้พนักงาน สอบสวนมีระดับความรู้ความเข้าใจในการสอบสวนเด็กและเยาวชนและ สอดคล้องกับบท สัมภาษณ์ผู้กำกับกับการสอบสวน ที่พบว่า การสอบสวนผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน พนักงาน สอบสวนต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายอย่างเคร่งครัด และเป็นคดีที่มีการปฏิบัติความ ยุ่งยากระยะเวลาสั้น และควรมอบหมายหน้าที่การสอบสวนเด็กและเยาวชนไปให้ หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง และควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเป็นการเฉพาะสำหรับการสอบ สอนเด็กและเยาวชน เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวมีโครงสร้างที่เหมาะสมกับการปฏิบัติต่อ เด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1. กองบัญชาการตำรวจนครบาลควรให้การสนับสนุนพนักงานสอบสวน โดย จัดให้เจ้าหน้าที่ประจำวัน ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน และควรจัดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนที่ เป็นหญิงเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน

1.2. กองบัญชาการตำรวจนครบาลควรเพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวน ให้ เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่

1.3. กองบัญชาการตำรวจนครบาลควรตั้งหน่วยงานเพื่อรองรับการสอบสวน เด็กและเยาวชนขึ้นโดยเฉพาะ

1.4. ในคดีที่มีอัตราโทษสูง ควรมีการร่วมมือกันในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดข้อหา การวางรูปคดี หรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อการสอบสวนดำเนินการได้ด้วยความรวดเร็ว ลดขั้นตอน ความล่าช้าของกระบวนการสอบสวน

1.5. คดีที่มีความรุนแรง หรือผู้ต้องหาหลายคน ควรให้พนักงานสอบสวนที่มีความเชี่ยวชาญมาทำการสอบสวน

2. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

2.1 ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

2.1.1 ควรมีการชำระกฎหมายในด้านการดำเนินคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนให้อยู่ในกฎหมายเดียวกัน

2.1.2 กองบัญชาการตำรวจนครบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ต้องมีการประชุมปรึกษาเพื่อสร้างแนวความคิด และแนวทางปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน และมีแผนในการพัฒนาของแต่ละหน่วยงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2.1.3 กองบัญชาการตำรวจนครบาลควรส่งเสริม ให้มีพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในแต่ละลักษณะคดี โดยเฉพาะด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชน และควรให้พนักงานสอบสวนหญิง มีหน้าที่หลักในการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน อีกทั้งควรให้การศึกษอบรมแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง และมีหลักสูตรที่ทันสมัยในการฝึกอบรมให้แก่พนักงานสอบสวน

2.1.4 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะ ในระดับกองบังคับการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล เนื่องจากการสอบสวนเด็กและเยาวชนมีแนวความคิดที่แตกต่างจากการสอบสวนดำเนินคดีอาญาทั่วไป

2.1.5 หน่วยงานควรให้การสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ และค่าเดินทางให้แก่พนักงานสอบสวนให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

2.2 ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติ

2.2.1 ควรมีการเพิ่มบทบาทการคุ้มครองสิทธิและบทบาทหน้าที่ให้แก่ พนักงานสอบสวนโดยจัดหน่วยงานหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีเล็กน้อยเพื่อเบี่ยงเบนคดีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาออกจากกระบวนการยุติธรรมทั่วไป เพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่จำเป็น

2.2.2 ควรมีการจัดสหวิชาชีพ และที่ปรึกษากฎหมายประจำ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระยะแรก และเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2.3 การตรวจสอบการจับกุมควรให้เจ้าหน้าที่ชุดที่ทำการจับกุมเข้าให้การต่อศาล เพื่อให้ศาลได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

2.2.4 กรณีที่ผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนร้องขอให้บุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมในการสอบสวนหากบุคคลที่เด็กร้องขอไม่ให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำควรให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนปากคำผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนไปได้ โดยมีสหวิชาชีพ ที่ปรึกษากฎหมาย รับรองเหตุดังกล่าวเพื่อให้คดีไม่ล่าช้า

2.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.3.1. ควรมีการศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของผู้ต้องหาเด็กและเยาวชน บิดามารดาผู้ปกครอง เกี่ยวกับบทบาทของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการปฏิบัติต่อเด็กเยาวชน ว่าเป็นอย่างงไร เพื่อใช้ประกอบการพัฒนาปรับปรุงการทำงานของพนักงานสอบสวนต่อไป

2.3.2 ควรมีการศึกษา แนวทางในการแยกกระบวนการสอบสวนเด็กและเยาวชน ออกจากกระบวนการสอบสวนคดีอาญาทั่วไปว่ามีผลดีและผลเสียอย่างไรต่อเด็กและเยาวชน และความเป็นไปได้ต่อไป

2.3.3 ควรมีการศึกษา แนวทางการ เพื่อเพิ่มช่องทางในการเบี่ยงเบนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญา ออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก เพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่จำเป็น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจกรรมพินิจและคุ้มครองเด็ก. (2559). อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2559. จาก <http://www.djop.moj.go.th>
- พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555). กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิชญ์สินี วงศ์ปราโมทย์. (2557). การตรวจสอบการจับกุมเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีและครอบครัว พ.ศ. 2553. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มนตรี คำคุณ. (2557). ปัญหาอุปสรรคพนักงานสอบสวนต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารงานยุติธรรม. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2560). การดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- วันชัย รุจนวงศ์และคณะ (2550). อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก, [เรื่อง]ความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ . กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก. กลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. (2555). กระบวนการดำเนินการป้องกันปราบปรามและดำเนินการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีซึ่งตำรวจเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน. รายงานการวิจัย.

สุนายสุวิช ปนุดติกร. (2555). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับการดำเนินคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัว. เอกสารการฝึกอบรม. หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10. สำนักงานศาลยุติธรรม. สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

อุษากร ภูวิทย์พันธ์. (2557). ปัญหาในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีในชั้นก่อนฟ้องคดีศึกษาเฉพาะกรณีการจับกุม การควบคุม การสอบสวนปากคำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ. คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.